

TIZENNÉGY ÁLLAT A FALON

Majdnem három évvel azután, hogy Jean-Marie Chauvet Combed'Archan – az azóta róla elnevezett barlangban – több száz, állatot ábrázoló sziklarajzot talált, spanyol régészek újabb 18 000-20 000 éves sziklafestményekre bukkantak az észak-spanyolországi Kantabriai-hegység El Pendo-barlangjában, Escobedo de Camargo közelében. A 7,2 méter hosszú és 3,5 méter széles, állítólag egybefüggő, egy időben és egyazon módszerrel készült, piros színnel festett festménysoron tizennégy állat, egyebek között egy szarvasmarha, két ló és egy kecske látható.

Valójában nincs semmi meglepő abban, hogy újabb össze függő sziklarajzokra bukkantak Észak-Spanyolországban. (Természetesen azt még alapos vizsgálatnak kell kiderítenie, hogy pontosan hány évesek a festmények, hiszen a legutóbbára felfedezett ilyen jellegű rajzok, a franciaországi Chauvet-barlang festményei sem 15 000 évesek voltak, ahogy először feltételezték, hanem jóval idősebbek, 30 000 év körüliek.) Már eddig is a mai Dél-Franciaország és Észak-Spanyolország területéről kerültek elő a legjelentősebb és a legjobb állapotban lévő sziklarajzok. Kretzoi Miklós professzor szerint ennek nem csak földtani okai vannak. Nálunk például egyetlen ilyen lelet sem került még elő és nem is várható, hogy valaha ilyesmi előbukkanjon. A professzor szerint a mai Kárpát-medence egykoron gyéren benépesült terület volt, s a népességnek keményen meg kellett dolgoznia a mindennapi betevőért és az életben maradáért. Ezek az emberek nem engedhették meg maguknak, hogy eltartsanak egy „művészt”. Nyugaton viszont jóval kedvezőbb éghajlat uralkodott, bővében voltak az ennivalónak, az ott élt népesség áldozhatott a „kulturára”, vagyis el tudott tartani olyan embereket, akiknek nem kellett vadászniuk, hanem az volt a dolguk a közösségen belül, hogy megfigyeljék a körülöttük lévő világot, s arról üzenetet hagyjanak az utókornak.

Ha a rajzok valóban 18 000 évesek, akkor a magdaléni kultúra népe készítette őket. (Éppen akkortájt népességváltás történt. Az első rajzok készítője, a gravetti kultúra népessége 28 000-20 000 évvel ezelőtt élt, s belakta szinte egész Európát.) A magdaléni kultúra népe főként a mai Franciaország és Spanyolország területét népesítette be. Idejük java részében ősbölcényre és rénszarvasra vadásztak. Igazi művészek éltek közöttük, akik – nyilván a közösség „megrendelésére” – lerajzol-

vagy úgy, hogy festékbe tenyereltek, vagy a falra nyomott tenyerüket szórták körbe festékkel. Rajzaikat jelek tarkították: pontok, vonalak vagy rekeszekre osztott téglalapok, úgynevezett sakktablák, amelyeknek a pontos jelentését még nem ismerjük.

Ramon Montes, a spanyol kutatócsoport vezetője szerint a most felfedezett rajzok a világon ismert legjelentősebb sziklafestmények közé tartoznak. Ennek az állításnak az igazát nyilván alaposabb vizsgálatok döntenek majd el,

SZARVAS A CHAUVET-BARLANGBAN

LÓ UGYANABBAN A BARLANGBAN

ták mindazt, amit jól ismertek: az állatokat és az embert, egész alakosan vagy akár részleteiben is. Egyedül a növényeket nem örökítették meg, talán azért, mert a barlangok maguk is a természetben helyezkedtek el, s a rajzokat körülvtették a növények. Erre a népességre jellemző, hogy műveiken szó szerint ott hagyták kezük nyomát,

mindenesetre e barlangrajzok népének világáról akkor fogunk többet megtudni, ha megkapjuk az első képeket. A barlangművészet szakértői szerint ugyanis a sziklarajzok nem alkotnak homogén egységet, mind külön világ, amelynek megvan a maga sajátos alaktana, tudatosan szerkesztett elrendezése.

J. Zs.